

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2020. gada 24. septembrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Ineta Ziemele, tiesneši Daiga Rezevska un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 176/2020),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Civilprocesa likuma 464. panta septīto daļu, ciktāl tā piešķir tiesības Senāta rīcības sēdē pieņemt lēmumu atteikties pieņemt blakus sūdzību par lēmumu, ar kuru atteikta prasības pieteikuma pieņemšana un civillietas ierosināšana, (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam un attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju spēkā neesošu no [datums].

2. Civilprocesa likuma 464. panta septītā daļa noteic: „Ja tiesnešu kolēģijai nav acīmredzama pamata uzskatīt, ka, izskatot blakus sūdzību, pārsūdzētais lēmums tiks pilnīgi vai kādā tā daļā atcelts vai grozīts, tā Augstākās

tiesas rīcības sēdē ar vienbalsīgu lēmumu var atteikties pieņemt blakus sūdzību. Šādā gadījumā samaksāto drošības naudu par blakus sūdzību neatmaksā.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta Civilprocesa likuma normas atbilstība Satversmei. Tādējādi pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs vērsies pirmās instances tiesā ar prasības pieteikumu, taču pirmās instances tiesa atteikusies to pieņemt. Pieteikuma iesniedzējs šo lēmumu pārsūdzējis apelācijas instances tiesā, ar kuras lēmumu pirmās instances tiesas lēmums daļā par atteikšanos pieņemt Pieteikuma iesniedzēja prasības pieteikumu tomēr atstāts negrozīts. Pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis blakus sūdzību arī par apelācijas instances tiesas lēmumu. Senāta tiesnešu kolēģija rīcības sēdē,

pamatojoties uz Civilprocesa likuma 464. panta septīto daļu, atteikusies pieņemt Pieteikuma iesniedzēja blakus sūdzību. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma aizskar viņam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējam nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, jo lēmums par atteikšanos pieņemt blakus sūdzību nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrais teikums nosaka: „Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no brīža, kad Senāta tiesnešu kolēģija rīcības sēdē ir atteikusies pieņemt blakus sūdzību civillietā (numurs), tas ir, no (datums). Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2020. gada 25. augustā. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata, apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertajām tiesībām uz pieeju tiesai, jo šī norma pieļaujot, ka Senāta tiesnešu kolēģijas lēmums neesot motivēts.

Pieteikumā norādīts, ka apstrīdētā norma nesasniedzot mērķi – taupīt resursus acīmredzami nepamatotas blakus sūdzības izskatīšanas gadījumā, un šo mērķi esot iespējams sasniegt ar citiem, personas tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem. Turklāt sabiedrības ieguvums neesot lielāks par Pieteikuma iesniedzēja interesēm nodarīto kaitējumu.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka no Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertā pamatojuma principa izriet prasība ikvienā nolēmumā, kas tiek pieņemts attiecībā uz personu, obligāti norādīt tā tiesisko pamatu jeb atbilstošo tiesību normu, uz kuras pamata ir atrisinātas konkrētās tiesiskās attiecības. Tomēr no pamatojuma principa neizriet prasība norādīt nolēmumā atbildes uz lietas dalībnieku argumentiem un apsvērumus, kuriem nav nozīmes konkrēto tiesisko attiecību atrisināšanā, kuri neattiecas uz šīm tiesiskajām attiecībām vai nav būtiski, ņemot vērā tiesisko attiecību raksturu vai citus jau izdarītos secinājumus. Lai pārbaudītu, vai atbilstoši Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertajam pamatojuma principam nolēmumā vajag norādīt tā motivāciju un kādai jābūt tās detalizācijas pakāpei, jāvērtē konkrētā nolēmuma raksturs. Proti, tas, vai atbilstoši Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertajam pamatojuma principam konkrēta veida nolēmumā obligāti jānorāda tā motivācija un kāds ir nepieciešamais motivācijas apjoms un detalizācijas pakāpe, ir atkarīgs no vairākiem savstarpēji sistēmiski saistītiem faktoriem, kas raksturo šo nolēmumu. Šādi faktori citstarp ir tiesiskās attiecības, kas ar attiecīgo nolēmumu tiek atrisinātas, kā arī tā pieņemšanas tiesiskā kārtība un pamats (*sk. Satversmes tiesas 2020. gada 12. marta sprieduma lietā Nr. 2019-13-01 14. punktu*).

Pieteikumā nav sniegts pamatojums par tādiem apstrīdētajā normā minēto nolēmumu raksturojošiem faktoriem, kuru dēļ uz tajā ietverto motivāciju, tostarp šādas motivācijas apjomu un detalizācijas pakāpi, attiektos kādas stingrākas prasības.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

Atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 176/2020).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Ineta Ziemele